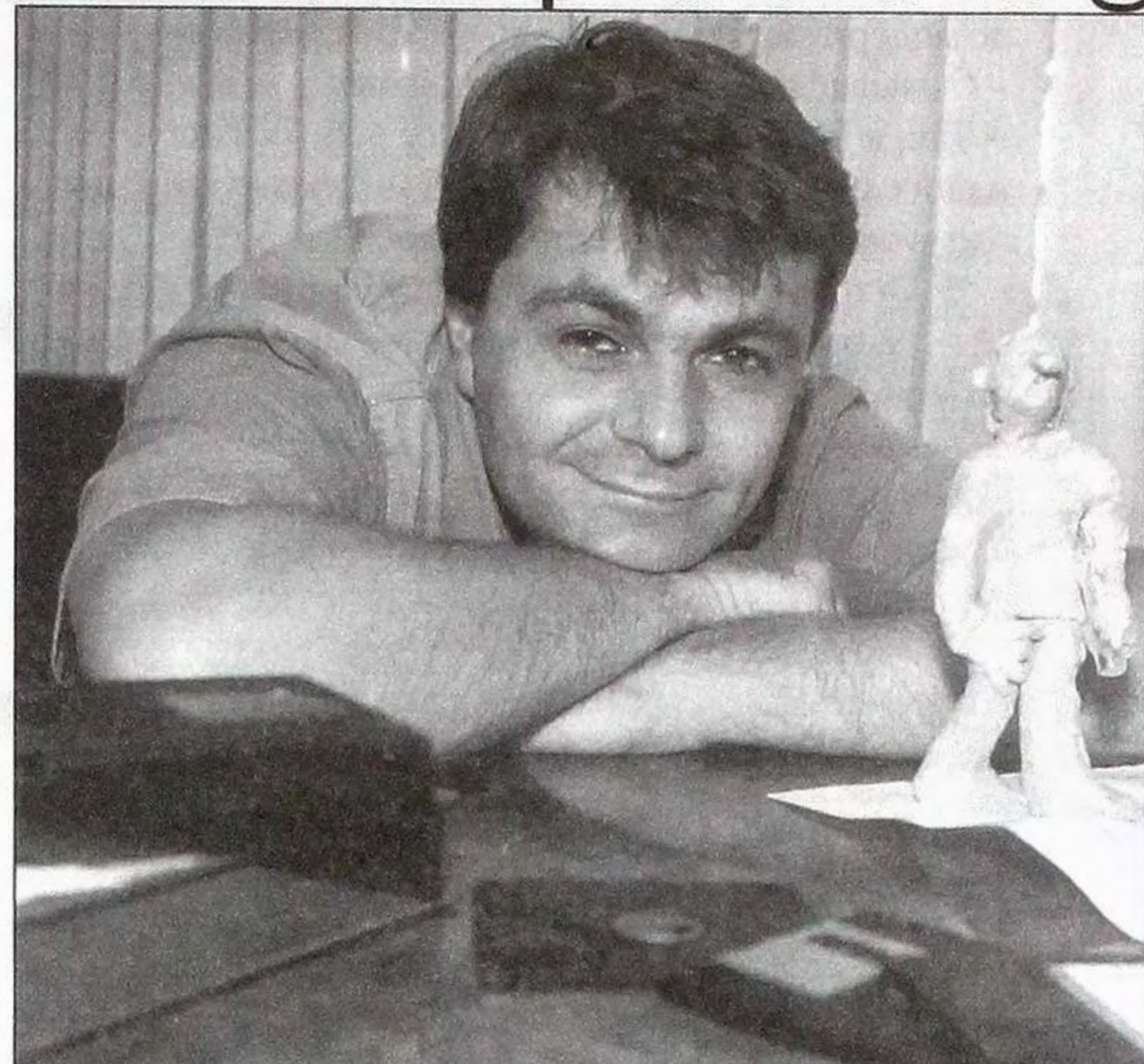

Степан Коваль — режисер анімаційного кіно. 1993 року закінчив архітектурний факультет Київської академії мистецтв. 1998 — кінофакультет КДІТМ ім. І.Карпенка-Карого, майстерню Євгена Сивоконя. 1995 року спільно з однокурсниками взяв участь у збірнику «Це — ми» (приз ім. О.Гурвич на МКФ «Крок -95»), 1998 — дипломна робота «Д-з-з» (3 хв.). 1998 року став переможцем у конкурсі сценаріїв на грант Президента України, 1999 запустився, а 2002 завершив 10-хвилинний фільм «Йшов трамвай №9», який нагороджено дипломом «За почуття гумору і стилю» на фестивалі «Кіно-Ялта 2002» та Головним призом на МКФ «Крок-2002», що переконливо засвідчило успіх молодого режисера. Працює на телебаченні художником комп'ютерної графіки.

■ Степан Коваль.
Фото з журналу
«Кореспондент».

Переможні маршрути дев'ятого трамвая

— В анімацію ви прийшли після архітектурного. Не сподобалась обрана професія, чи були якісь інші причини?

— Я з дитинства відчував, що займатимусь анімацією. Того року, коли я закінчив академію мистецтв, Євген Якович Сивокін набирал (уперше на кінофакультеті) курс і я вступив туди. Навчання було експериментальним в сенсі навчального процесу, оскільки фінансування майже не було. І тому нам викладали предмети, які, можливо, і не дуже потрібні, наприклад, хореографію, пластичну анатомію. З 8 студентів до випуску дійшло 5, але курс досить успішний. Про це свідчить, що вже на другому курсі наша курсова робота дістала нагороду на кінофестивалі «Крок». Це був магнітофон, яким ми по черзі користувались, але він зрештою десь загубився. А мій диплом — це коротка стрічка, в якій я випробовував різні техніки, експериментував.

— Очевидно, вам поталанило, що саме тоді було оголошено конкурс на президентський грант для молодих митців, Розкажіть про роботу над фільмом «Йшов трамвай №9».

— Так, я виграв цей конкурс 1998 року. Стандартний кошторис 10-хвилинного анімаційного фільму — 120 тисяч гривень. Цей грант у грошовому вимірі становив 100 тисяч. Дійшло до студії — 80. А за умовами гранту ставити фільм треба було тільки на державній студії. «Українафільм» перебуває у важкому стані, приміщення здають в оренду, виробництво практично припинене, умов для роботи майже ніяких, адже устаткування старе, фахівці покинули студію, набрати людей зі сторони не можна — їх не оплачують, треба залучати тільки співробітників студії, які допрацьовують до пенсії. 1999 року студія запустила «Трамвай», а потім, оскільки гроші не надходили, заморозила. І завершував я його наприкінці 2001 — на початку 2002.

Хочу згадати людей, які допомагали мені працювати над фільмом. Я автор сценарію, але грамотно довершити сценарій мені допомогли гумористи Ян Токсюр і Олександр Володарський. Оскільки оплата композитору кошторисом не передбачалась, я звернувся до Ігоря Жука — відомого виконавця авторської пісні, його музику вправно аранжував молодий Роман Бойко. І оскільки мені вдалося вибити додатково 3 тисячі гривень на гонорар, то я зміг з ними розрахуватись.

— А які враження від «Кроку»?

— Я вже втретє на цьому фестивалі. Потрібно ще кілька місяців, щоб усе побачене перетравити. Дуже насичені програми — цього року їх було дві: комерційне кіно і авторське. Дні вщерть заповнені переглядами, а вночі — єдиний час для спілкування. Те, що я встиг подивитися, — тільки третина усього показаного. Зайвий раз я переконався, що в нас в Україні низький технологічний рівень порівняно з іншими країнами, в тому числі з Росією. Студія наша не готова до світових стандартів. Дуже прикро. На цьому фестивалі було дуже авторитетне журі. До речі, я, крім Головного приза, дістав ще один — Гільдія кінознавців і кінокритиків Росії нагородила мене спеціальним призом «За кращий фільм». Це не менш вагоме визнання, адже росіяни нагороджують українську стрічку.

— Парадоксально, але саме ваш фільм, створений не за передовими технологіями, виборов серед такої маси фільмів головний приз.

— У цьому випадку ідея перекрыла технологію. Адже справді, звук у нас «моно», і хоча знімав я на плівці «Кодак», надруковано копію на вітчизняній плівці. У нашій країні є великий творчий потенціал, але наша анімація не виживе за таких умов, в яких вона перебуває нині. Якщо не буде капіталовкладень, якщо не бу-

де модернізації обладнання, і взагалі — фінансування.
— Очевидно, вас запрошували працювати в інших країнах.
— Так, в Москву, де пропонували роботу. Вже немало наших режисерів туди поїхало — дехто утвердився, але чимало так і не змогли. Я боюсь загубитись, лишаюся в Україні. Сьогодні займаюся пошуками фінансування нового фільму. Але поки що немає чим похвалитися.

— Попереду нові фестивалі...

— Чекаю на «Молодість». Не розраховую на якісь призи, але сьогодні наші українські фільми, крім фестивалів, ніде більше не показують.

Колізія «Трамвая» проста — маршрут №9 переповнений вщерть, пасажири не вміщаються, і все-таки намагаються втиснутися в трамвай. Двері, звісно, не зачиняються...

Надто знайоме нам, хто дістається на роботу в час пік громадським транспортом. Там, у транспорті, не просто тиснява, а справді соціальний зріз, модель суспільства... Степан Коваль увійшов у стан багатолюдної тисняви і запропонував досить веселі розв'язання безвихідних ситуацій (наприклад, пасажира, який наполовину втиснувся у трамвай і чия спина лишилась на сходах, через що не зачиняються двері, водій просто зчищає — персонажі у фільмі з пластиліну!). Дивлячись фільм, ти потрапляєш у світ карнавалу і залишаєшся у цій стихії. А це велика перевага кіно, яке виконує, сказати б, терапевтичну місію, знімаючи гумором негативні емоції та психологічне напруження. Дай Боже, щоб молодому режисеру вистачило доброго гумору на подальше творче життя. А головне, щоб творчість не припинялась через відсутність коштів. Талант же очевидний.

Лариса Брюховецька

М о л о д е к і н о У к р а ї н и

Олег Педан — режисер анімаційного кіно. Закінчив біологічний факультет Київського університету ім. Т.Г.Шевченка (1988). На студії «Українафільм» з 1990 року. Працював спочатку ляльковим майстром і декоратором у Анатолія Трифонова, потім аніматором у Євгена Сивоконя, Ніни Марченкової, Степана Ковалю. 1999 року зняв режисерський дебют «Залізний вовк» (спільно з Н.Марченковою, приз «Кращий фільм для дітей» на МКФ «Крок -99». 2001 року зняв фільм «Світла особистість» — призи на МКФ «Молодість-2001», «Золотий витязь». Автор 15 сценаріїв. З них один — «Нікого немає вдома» — запущений у виробництво, але немає коштів. 2002 року два його сценарії здобули друге і третє місце на конкурсі, який проводив Міжнародний фонд «Відродження».

Де живуть лампочки...

■ Олег Педан.

Морське узбережжя Ялти. Учора відбулось урочисте відкриття «Днів українського і російського кіно», де показали фрагменти конкурсних робіт. В тому числі двох позаконкурсних анімаційних стрічок з України. «Світла особистість» найперше викликала запитання з огляду техніки виконання і я розпитую:

— Олег, розкажіть, як ви змусили бігати лампочки та вимикачі?

— У мене є стіл, де зосереджений мій світ. (Ця фраза прозвучала наприкінці нашої розмови, але оскільки стіл цей надто важливий для розуміння творчого процесу, я виношу її на початок). Там все і відбувається...

І якби я навіть взялася переповідати, якими хитромудростями володіє режисер, аби зняти своїх персонажів в русі, нічого не вийде, тому що, по-перше, це складна ручна робота і я не запам'ятала всіх нюансів, по-друге, варто говорити про результат, а не про творчий процес. Об'ємна анімація — це насамперед винахідливість та умілі руки, а Олег Педан довго шукав себе, пробував себе в різних ремеслах, поки нарешті визначив, чим саме він буде займатися.

— Я багато разів міняв роботу, наприклад, працював на Подолі в кузні, де виготовляють різні металеві вироби. Однієї трудової книжки не вистачило, щоб умістилися всі записи і тому, коли я черговий раз приходив у відділ кадрів, де просили трудову, я запитував: «А який вам том?»

— І нарешті анімація... Як ви там опинилися?

— Прийшов до Євгена Яковича Сивоконя і сказав: «Я хочу у вас працювати». А він мені: «А в якого режисера ви вже працювали?» А я: «От коли я прийду до когось із них, я зможу сказати, що працював у Євгена Сивоконя...» Він засміявся і взяв мене. Щоправда дав досить складну й марудну роботу: епізод, де танцюють раки — це коли він працював над фільмом «Як у нашого Омелечка». І коли побачив, що я упорався, то залишив мене. Так я опинився на студії «Українафільм». Потім через якийсь час я запропонував ідею казки «Залізний вовк», яку ми і зняли з Ніною Марченковою. Останнім часом — «Світла особистість» і мандри з нею по фестивалях. Після Ялтинського фестивалю збираюся на «Крок».